

"Om IS kan hitta de här killarna varför kan inte vi det?"

Sverige måste förbjuda resor för att ansluta sig till terrororganisationen Islamiska Staten, IS, men också förebygga och hindra rekrytering genom att stötta anhöriga i tid.

Mona Sahlin, nationell samordnare mot extremism* och chefen för Säkerhetspolisen Anders Thornberg var överens och samkörda när de i en fullsatt ABF-sal i Stockholm samtalade om hur rekryteringen till IS och annan våldsbejakande extremism ska stoppas.

Historiskt sett har resor skett till terrorgrupper i bland annat Afghanistan, Somalia och Yemen.

– Men det rörde sig om ett 40-tal personer under en tioårsperiod. Det här är helt andra siffror, det är hotfullt, sa **Anders Thornberg**.

Uppskattningsvis handlar det nu om 300 unga svenska män. Med säkerhet vet Säpo att 134 unga män rest för att ansluta sig till IS sedan 2012.

– Där har vi mer än en källa som bekräftar det. Vi har 100 personer till där vi har namn men inte vet säkert.

Man vet att 40 kommit tillbaka, men uppskattar den verkliga siffran till 100. 32 unga har dött.

De som åker kan delas in i fyra grupper: de ideologiskt övertygade fanatikerna, medlöpare som söker social identitet, äventyrarna och de som har svåra sociala problem här hemma eller är kriminella.

En förändring går att se över tid enligt Anders Thornberg.

– I början var det mest småkriminella. Nu finns det de som lämnar framgångsrika universitetsstudier från en dag till en

annan. Fler och fler åker av religiösa skäl.

Det är viktigt att se att det är olika ungdomar så att vi kan rikta insatserna, menade Mona Sahlin. Och fortsatte:

– Varför tycker IS det är så viktigt med utländska stridande? De är inget tillskott till den militära kampen, det är rent propagandasyfte.

30 högerextrema svenskar har åkt till Ukraina, en har dött där. Men den här gruppen ses som ett mindre hot idag.

Rekryteringen sker via sociala kontakter, fängelser är en plats för radikalisering. Men Säpo ser också att det finns de som radikaliserar sig själva på nätet.

– Ensamvargarna oroar oss mest. Vi hittar många just när de kontaktar varandra.

Säpos roll är i första hand att se till att det inte sker några terrorattentat. Sverige har också förbundit sig internationellt att inte vara bas för terrordåd som utförs i andra länder. Anders Thornberg:

– Det är en svår uppgift. Det gömmer sig några terrorister bland alla dem som söker asyl i Sverige från Syrien. De är få men de finns. Det är vår uppgift att hitta dem. Det är otroligt viktigt.

FN har sagt att alla länder är skyldiga att införa en lagstiftning som kriminaliserar att ansluta sig till terrororganisationer. Det skulle kunna höja ribban för att åka iväg. Här är det bråttom men man måste ändå tänka till kring hur man gör det, underströk Anders Thornberg.

– Att förbjuda resor det ska vi göra, men kan vi hindra resor genom att förebygga är det också bra. Om IS-rekryterarna kan hitta de här killarna varför kan inte vi det? frågade Mona Sahlin.

Det finns många vuxna omkring de unga männen: föräldrar, idrottsledare, religiösa ledare, skolpersonal.

–Det är viktigt att fler religiösa ledare tar samtal med dem. Mitt viktigaste uppdrag är att hitta stöd till de anhöriga i tid, kanaler för mammorna, stärka deras nätverk.

Många oroliga föräldrar hör av sig till mig, berättade Mona Sahlin.

Så berättar hon om Bilal i Göteborg som var 17 år när han tog sin träningsväska och gick hemifrån. När han kom hem igen var det efter sin första strid. Då var han död. Föräldrarna hade inte anat något.

Säpo är de sista som träffar männen när de åker iväg. Och de första som träffar dem när de kommer hem. Anders Thornberg tycker att frivilliga samtal är en ganska bra metod.

– Vill de inte prata ger vi ändå våra kontaktuppgifter. Det kommer inte att komma tillbaka 300 terrorister. Men det räcker med en eller två. Har man begått terrorbrott eller krigsbrott då ska man straffas. Det finns de som inte begått brott. Man får inte döma alla. Det är oerhört svårt att bevisa något som sker i ett annat land.

Och Mona Sahlin understryker att det måste finnas vägar tillbaka.

– Jag vill ha en samordnare på kommunal nivå i alla kommuner som ansvarar för de här frågorna.

Anna Fredriksson

* Hela Mona Sahlins titel är: Nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism